

Ameriške oborožene sile invadirale Filipinsko otočje na dveh krajih!

Japonska naznanila ameriško invazijo otoka Filipinske grupe. Bombni napadi na Luzon se nadaljujejo. Enote ameriške pomorske sile potopile in poškodovala 192 japonskih parnikov in uničile 934 letal.—Ruska armada prekorčila Karpatsko gorovje, zasedla prelaze in udrla v Čehoslovakijo. Sovjetske in bolgarske čete ter partizani se vale v doline ob reki Vardar. Začasen odmor v operacijah za posest Aachena

SAN FRANCISCO, CALIF., 19. okt.—Radio Tokio je danes naznanilo, da so ameriške oborožene sile invadirale Filipinsko otočje na dveh krajih. Ameriške čete so se izkrcale na otoku Leytu v središču Filipinov 425 milj južno od Manile, glavnega mesta Filipinov.

Istotčasno so ameriške čete invadirale tudi otok Suluan, ki leži ob vzhodu v zaliv med severno in južno otoško grupo Filipinov.

Japonska častniška agentura je priznala, da so ameriške oborožene sile invadirale Filipinsko otočje.

Washington, D. C., 19. okt.—Japonska častniška agentura Domej je danes naznanila, da so ameriške čete invadirale otok v središču Filipinske otoške grupe. Naznanilo je oddala japonska radiopostaja v Manili, glavnem mestu Filipinov.

Naznanilo je prestregla federalna komunikacijska komisija, ni pa ujela imena otoka, na katerem so se izkrcale ameriške čete. Sodi se, da je ta otok Suluan.

Pearl Harbor, Havaji, 19. okt.—Admiral Chester W. Nimitz je naznanil okupacijo otoka Ngula v Karolinski otoški grupi. Ta leži 180 milj južnovzhodno od Ulithija, otoka, katerega so ameriške čete zasedle v torek.

Nimitz poroča, da se bombni napadi na Luzon, glavni otok Filipinske grupe, nadaljujejo. Ameriški letalci so bombardirali japonsko brodogradnjo v bližini tega otoka in potopili ter poškodovali sedem japonskih parnikov. V spopadu v zraku so sestrelili 19 japonskih letal.

V operacijah, ki so se pričele 9. oktobra pri Formozi, japonski otoški trdnjavi v bližini kitajskega obrežja, in pri Filipinih so enote ameriške mornarice in letalske sile potopile in poškodovala 192 japonskih parnikov in ladij ter uničile 934 bojnih letal. V spopadih v zraku so ameriški letalci sestrelili 566 letal, 368 pa na tleh v napadih na japonske letalske baze.

Zavezniki stan, Nova Gvineja, 19. okt.—Ameriški letalci so vržili 90 ton bomb na japonske letalske in mornarične baze na otokih Ceram, Ambojna in Halmahera, poroča glavni stan generala Douglasa MacArthurja.

Poročilo dostavlja, da so letalci napadli tudi japonsko brodogradnjo pri Halmaheri in da so bombe potopile in poškodovala enajst japonskih parnikov. Nobena ameriško letalo ni bilo izgubljen v napadih na japonske baze.

London, 19. okt.—Ruska armada je prekorčila Karpatsko gorovje na 170 milj dolgi fronti in udrla v Čehoslovakijo, je naznanil maršal Stalin v odredbi dneva. Zasedla je prelaze Tatar, Jablonica, Lupkow, Ruska, Užok, Veretke in Wysock in prodira 12 do 31 milj daleč v Čehoslovakijo.

Ta ruska armada je navezala stike s sovjetskimi in rumunskimi četami, ki so dospela do čehoslovanske meje v prodiranju preko Transilvanije. Več tisoč Nemcev je padlo v bitkah z Rusi, ki so se pričele pred štirimi dnevi. Česar zgodilo.

Vzgojni program unije nogavičarjev

Sodelovanje z drugimi organizacijami

Atlantic City, N. J., 19. okt.—Na letni konvenciji unije nogavičarjev, včlanjene v Kongresu industrijskih organizacij, je bila sprejeta resolucija, naj člani eksekutivnega odbora sestavijo in izvajajo vzgojni program skupne akcije z organizacijami farmarjev, cerkvenimi skupinami in družinami, ki se zanimajo za združeno gibanje.

"Dokazano je že bilo, da delavci in farmarji lahko delajo skupaj v združeno gibanju za izboljšanje položaja obeh grup," pravi resolucija. "Nastala je potreba za razširjenjem demokratične kontrole združenja, da se zviša ameriški življenjski standard." Člani eksekutivnega odbora unije so bili instruirani, naj pomagajo pri razvoju združenja in kreditnih institucij v vseh krajih dežele.

Židje v Palestini posvarjeni

Zatiranje terorizma proti avtoritetam

Kairo, Egipt, 19. okt.—Posebni komunikacije, katerega je podpisal Bernard Paget, vrhovni poveljnik britske oborožene sile na Srednjem vzhodu, je svarilo in poziv židom v Palestini, naj sodelujejo s policijo pri zatiranju teroristov, ki so odgovorni za nasilje proti britskimi avtoritetam. Poučeni krogi trdijo, da je svarilo dokaz, da bodo britske avtoritete odredile drastično akcijo v zvezi z zatiranjem terorizma v Palestini. Značilno je to, ker je svarilo podpisal vrhovni poveljnik britske oborožene sile. Pričakuje se masne aretacije teroristov.

Glavna teroristična grupa je znana pod imenom Irgun Zvai Leumi, nova židovska organizacija. Tvorijo jo oni, ki mislijo, da bodo s terorjem dosegli židovske cilje v Palestini. Druge židovske grupe in občine so obsojile voditelje teroristov in jih opozorile, da bodo s svojimi čini ustvarili nezaupanje v židovsko gibanje.

Židje na splošno ne gledajo prijazno na palestinsko policijo. Ko je ganga teroristov razsajala pred nekaj meseci v Jeruzalemu in drugih mestih, je židovska javnost molčala in molk je bil dokaz, da odobrava teror.

Rumunija priznala francosko vladno

Pariz, 19. okt.—Rumunija je priznala začasno francosko vladno, katere predsednik je general Charles de Gaulle, se glasi naznanilo. Svoje poslanstvo in konzulat v Parizu je odprla po priznanju. Rumunija je prva država, ki je priznala začasno vladno, odkar je bil njen sedež premeščen v Pariz.

Beveridge dobil sedež v parlamentu

London, 19. okt.—William Beveridge, liberalni avtor načrtov socialne zaščite, je bil izvoljen za poslanca pri nadomestnih volitvah v Berwicku. Dobil je 8792 glasov. W. D. Clark, njegov protikandidat in član neodvisne stranke, pa 1269 glasov.

BRITSKE UNIJE PODPRLE MINI-STRA BEVINA

Resolucija proti članom eksekutivnega sveta poražena

OBSODBA POLITIC-NE PATRONAŽE

Blackpool, Anglija, 19. okt.—Ernest Bevin, delavski minister v Churchillovi vladi, je dobil podporo na konvenciji Kongresa britskih strokovnih uni, čeprav je izdal protistavkovno odredbo zadnje pomlad, ko so izbruhle divje stavke v vojnih in drugih industrijah.

Resolucija proti članom eksekutivnega sveta, ker so odobrili Bevinovo akcijo, je bila poražena z veliko večino glasov. To je bila zmaga delavskega ministra.

Walter Citrine, predsednik britske vlade in tajnik Kongresa strokovnih uni, je opozoril delegate, da so se reprezentantje ruskih uni, ki so se udeležili prejšnje konvencije, čudili, ker je vlada trpela stavke v vojnem času.

Kongres je bil kritiziran zaradi politične patronaže, ki omogoča starim voditeljem uni osvajanje sedežev v parlamentu. Kritizirali so ga predstavniki delavske stranke, pastorka britskih strokovnih uni.

Ellen Wilkinson, predstavnica delavske stranke in članica parlamenta, je apelirala za večjo podporo svoje stranke s strani uni. Ona je znana kot vodilna zagovornica ženskih pravic.

"Unije, če hočejo zmagati pri volitvah, morajo imenovati mlajše moči za kandidate," je rekla. "Ozirati se ne smemo na zahteve in želje onih, ki hočejo obdržati sedeže v parlamentu."

V mislih je imela običaj strokovnih uni, ki dominirajo krajevne organizacije delavske stranke, imenovanje starih uradnikov za kandidate, čeprav nimajo političnih sposobnosti.

Poročilo eksekutivnega sveta s priporočilom, naj unije podpirajo Svetovno trgovsko zvezo je izlovalo ostro debato na konvenciji. Nekateri delegati so omenili imena prominentnih industrijcev, ki imajo glavno besedo v vodstvu te organizacije.

Pol milijona brezdomcev v Normandiji

Pariz, 19. okt.—Francoska vlada je razkrila, da je 500.000 ljudi brez strehe v Normandiji, v svojem apelu na francosko ljudstvo, naj pomaga tem žrtvam vojne. Ljudje naj podarijo odeje in obleke tem žrtvam. Minister za produkcijo je zagotovil ljudstvo, da ne bo odredil revizije oblek in odej, če se bo odzvalo apelu. Caen, Coutances, Avranches in druga mesta v Normandiji, kjer so se vršile ljute bitke med zavezniki in Nemci, so v razvalinah.

Irška vlada molči o uprašanju vojnih zločincev

Dublin, Irsko, 19. okt.—Vlada ni hotela odgovoriti na vprašanje, ali bo dala zavetje vojnim zločincem ali ne. Sean T. O'Kelly, podpredsednik vlade, je odgovoril poslancu, ki je zahteval posajmo, da vprašanje ni na dnevnem redu.

Angleške izgube na zapadni fronti

London, 19. okt.—Clement Attlee, podpredsednik vlade, je razkril angleške izgube na zapadni fronti. Te so znašale od invazije Normandije do 1. oktobra 103.842 ljudi, ranjenih, ujetih in pogreanih vojakov.

Sporazum glede Balkana dosežen

Razgovori o poljakem problemu se nadaljujejo

London, 19. okt.—Tukajšnji diplomatični krogi trdijo, da sta se premier Churchill in maršal Stalin sporazumela glede Balkana. Pričakuje se, da bodo detajli sporazuma kmalu razkriti.

Stalin je baje dal zagotovilo, da sovjetska Rusija ne bo skušala razširiti svojega vpliva na Sredozemlje in da je priznal interese Velike Britanije v Grčiji. Na drugi strani je Churchill priznal potrebo prijateljstva med Rusijo, Rumunijo in Bolgarijo.

Ruske armade bodo igrale glavno vlogo v okupaciji Ogrske. Glede skustalizirati, preden pade odločitev.

Trdi se, da so poskusi za rešitev poljskega problema uspešni, čeprav so nastale nove poteškoče. Razgovori o tem problemu se nadaljujejo. Pokazala so se znamenja, da bo sporazum med Poljsko in Rusijo dosežen.

Obseg zavezniške invazijske sile

Cez dva milijona vojakov se izkrcalo

Washington, D. C., 19. okt.—General Somervell je razkril, da se je v prvih 100 dneh invazije izkrcalo čez dva milijona zavezniških vojakov v Franciji z vso opremo vred. Ta je vključevala pol milijona vojaških motornih vozil, tankov in sedemnajst milijonov ton streliva in drugega bojnega materiala.

"Blitz je nemška beseda, toda mi smo ji dali ameriški naglas," je rekel Somervell. "Milijoni ton bojnega materiala daleč presega količino materiala, katerega je general Pershing dobil v devetnajstih mesecih prve svetovne vojne, čeprav je takrat material prihajal v prijateljske luke. Konvoj več sto parnikov so stalno na poti iz Anglije v Francijo."

General je povedal, "da ameriške in britske armade na evropskem kontinentu dobe čez milijon sodov goriva na dan. Cevi, po katerih teče olje, so bile položene od Rokavskega preliva do Sredozemskega morja. Nemci, ko so se umikali iz Francije, so uničevali ceste, železniške proge in mostove, toda naši vojaški inženirji so zgradili nove v rekordnem času."

Somervell se je nedavno vrnil v Ameriko iz Italije in Francije, kjer je obiskal boje fronte.

Hillman podžiga politično revolto, pravi senator

Chicago, 19. oktobra.—Senator Styles Bridges, republikanec iz New Hampshire, je v svojem govoru pred člani Zveze združenih tovarnarjev dejal, da odbor za politično akcijo podžiga revolto, katere cilj je zrušenje sedanje ameriškega političnega sistema. Načelnik tega odbora je Sidney Hillman, predsednik unije Amalgamated Clothing Workers.

"Hillmanova ganga je najbolj destruktivna sila izmed vseh, kar se ji je že pojavilo na našem političnem obzorju," je rekel senator. "Kampanja, katero vodi, je razrednega značaja."

Leteče bombe spet padale na London

London, 19. okt.—Nemške leteče bombe so spet padale na London in druga mesta v južni Angliji. Porušile so več poslopij in ubile ter ranile mnogo ljudi.

Domače vesti

Iz okolice Johnstowna

Johnstown, Pa.—Družina Anton Kamnikar je bila obveščena, da je njen sin Ludvik pogrešan v Franciji. On in vsa Kamnikarjeva družina je pri društvu 82 SNPJ. Tik pred vpoklicem v vojno je nastopil službo mestnega stražnika. Je oženjen in od kar je v armadi, se mu je rodil sinček.—Agata Švigelj iz Lloyda je prejela vest, da je bil njen sin Pfc. Louis H. Švigelj ranjen na Holandskem 22. sept. On je služil pri padalnih četah in možno je, da se je udeležil napada na Amherst. Louis, kakor tudi mati in vsa družina so člani društva 60 SNPJ. K vojakom je šel marca 1942 in v Anglijo je bil poslan lani v oktobru. Udeležil se je tudi invazije Francije.

Nov grob v Penni

Acmey, Pa.—Dne 15. okt. je tukaj umrla Katarina Dolenz, stara 46 let in rojena v Sent Jurju pri Zagorju ob Savi. Bila je dolgoletna članica društva 419 SNPJ v Harwicku. Zapušča moža, brata in dve sestri.

Iz Clevelanda

Cleveland, Ohio.—Mali Jimmy Barbič, vnuk gl. odbornika SNPJ Franka Barbiča, ki se je radi otroške paralize nahajal v mestni bolnišnici, je zopet doma pri mami. V bolnišnici je bil devet tednov in zdravnik dr. Toomey, ki ga je imel v oskrbi, pravi, da se mu je zdravje povrnilo. V januarju bo star pet let. Njegov oče se nahaja v New Yorku, kjer je uposlen pri vojaški pošti.—Iz bolnišnice se je vrnila znana pevka Josephine Milavec-Levstik.—Dne 18. okt. je naglo umrla radijske napake Margaretta Champa, stara 54 let in rojena v Črnomlju, kjer zapušča brata in sestro ter več sorodnikov, tukaj pa moža in tri hčere. V Ameriki je bila 34 let in članica društva 126 SNPJ.—Dne 15. okt. je v bolnišnici umrl George Seketa, star 50 let, doma iz Dugoriša, Hrvatska, odkoder je prišel v Ameriko pred 32 leti. Zapušča ženo, sina in brata, v starem kraju pa brata.—Srčni hibi je 15. okt. podlegel John Maglič iz Euclida, star 79 let. Zapušča sina in več sorodnikov. Bil je član HBZ.—V nedeljo je v bolnišnici umrla Sophie Trenta, rojena Zonovič in doma iz Vrhpolja, Slovenija. V Ameriki je bila od 1907 in živela čez 30 let v Ashtabuli, O. Zapušča moža in dve hčeri, v starem kraju pa dve sestri.—Iz bolnišnice se je vrnil na svoj dom Louis Pirc.—Pri družini John in Jennie Arko so se oglašile vile rojenice in pustile hčerko.—30-letnico zakonskega življenja sta te dni praznovala John Jalen in žena iz Euclida.

Padel v Franciji

Lorain, O.—Vojni department je obvestil družino Jack Lavriha, da je bil njen sin poročen William ubit v Franciji 22. septembra. Star je bil 26 let. Poleg stančev zapušča dva brata, od katerih je eden pri mornarici, in poročeno sestro. Pri vojaki je bil tri leta. Letos v aprilu je bil doma na dopustu, nakar je bil poslan preko morja.

Dewey obsodil tajno diplomacijo

New York, 19. okt.—Governor Thomas E. Dewey, predsedniški kandidat republikanske stranke, je v svojem govoru ostro obsodil osebno in tajno diplomacijo Roosevelta. Dejal je, da morajo Američani s krvjo in življenjem plačevati to diplomacijo. Dewey ni hotel razkriti, kakšno diplomacijo bo on vodil, če bo izvoljen za predsednika Združenih držav pri novembrskih volitvah. Namesto tega je hvalil rezultate konference reprezentantov štirih veselij, ki se je vršila v Dumbarton Oaksu. Rekel je tudi, da je za ustanovitev svetovne organizacije, ki naj bi vzdrževala in ščitila mir po zaključku sedanje vojne.

FORMIRANJE DOMOBRAVNE ARMADE V NEMČIJI

Diktator Hitler odredil splošno mobilizacijo

IZJAVA ZAVEZNIŠKEGA POVELJSTVA

London, 19. okt.—Diktator Hitler je odredil formiranje domobranske armade kot zadnjo silo za obrambo Nemčije. To bodo tvorili moški v starosti 16 do 60 let, "kakor tudi dekleta in ženske, če bo potrebno."

Hitler je na podlagi mednarodnega prava proglasil domobransko armado za del regularne armade, zaeno pa je naznanil, "da se bodo domobranci borili proti zavezniškim silam s puškami, sabljami, vilami, kosami in palicami."

Položaj Nemčije je kritičen, kar potrjuje Hitlerjeva odredba. Zavezniške armade so v akciji na zapadu, vzhodu, jugu in jugovzhodu tretjega rajha.

Hitlerjeva proklamacija je bila prečitana na berlinski radiopostaji. Diktator, ki je molčal od atentata na svoje življenje 20. julija, se je spet oglašil.

"Kakor leta 1939, tako je tudi zdaj Nemčija osamljena," pravi proklamacija. "V prvem ogromnem naporu in preizkušnji sile nemškega ljudstva smo uspeli taktat. V drugem, ki se je zdaj pričel, moramo in bomo uspeli. Zanašajoči se le na svojo silo, ne bomo samo stili hrbenice sovražnikov, temveč jih vrgli tudi z naše svete zemlje. Iz tega razloga sem odredil formiranje domobranske armade."

Heinrich Himmler, načelnik Gestapa, nacistične tajne policije in poveljnik notranjih sil, je tudi govoril po radiu. Naglašal je, da se bodo Nemci borili za vsak jarek, hišo, vas in mesto z vso odločnostjo. Noben član domobranske armade se ne sme podati. Ostati mora lojalni Hitlerju, svojemu voditelju, katerega je Bog poslal Nemčiji."

Himmlerju je sledil Erich Koch, poglavar Vzhodne Prusije. Dejal je, "da mi v Vzhodni Prusiji se ne bomo umaknili niti za ped pred sovražnikom."

Pariz, 19. okt.—Poveljstvo zavezniških armad na zapadu je izjavilo, da se bodo te prav tako odločno in na isti podlagi borile proti nemški domobranski sili kot se zdaj bore proti redni nacistični armadi. To je bil odgovor Hitlerju, ki je naznanil formiranje domobranske armade za obrambo Nemčije.

Pomanjkanje gasolina in olja v Nemčiji

Washington, D. C., 19. okt.—General H. H. Arnold, poveljnik ameriških letalskih sil, je dejal, da ima Hitler več letal sedaj nego jih je imel pred napadom na Poljsko v septembru l. 1939, toda ne morejo se dvigniti v zrak zaradi pomanjkanja olja in gasolina. Najtežji udarec nemški letalski sili je bil zadan, ko so Rusi okupirali rumunsko oljno polja, ki so zalagala to silo. Zaradi pomanjkanja olja in gasolina je morala Nemčija omejiti vezbanje letalcev.

Slovaki hočejo ostati v republiki

London, 19. okt.—Člani slovaškega narodnega sveta, ki so dospeli v London, so izjavili, da hoče večina Slovkov ostati v čehoslovški republiki. Dalje so povedali, da slovaške notranje sile, ki se bore proti Nemcem, so osvobodile ozemlje v obsegu 80 kvadratnih milj. Člani sveta so večeraj konferirali z dr. Edvardom Benešem, predsednikom Čehoslovakije.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združeno državo (raven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00. Subscriptions rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil polnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

188

Datum v oklepaju na primer (October 31, 1944), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono-vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Kovanje nove Lige narodov—II

Načrt za novo Ligo narodov, ki so ga izdelali na tajni konferenci v Dumbarton Oaksu, je bil sprejet v javnosti z nekako rezervacijo. Posebne kritike še nismo opazili, toda tudi ne navdušenja—razen v oficijelnih vladnih krogih.

Načrt predvideva ustanovitev slične svetovne organizacije kot je bila Liga narodov. Že to samo je povod za precej veliko skeptičnost, kajti kariera Lige je bila jalova s tragičnim koncem. Bila je v resnici slepilo in orodje Anglije in Francije, ki sta jo dominirali. Ampak v svetu, kakršen je bil po zadnji vojni, sploh ni mogla biti nič drugača kot slepilo. Tudi v bodoče ne bo drugače: vsaka nova svetovna organizacija bo le odsev razmer, ki bodo nastale po tej vojni.

Nekateri "učeni" ljudje, med njimi Edgar Ansel Mowrer, sicer pravijo, da je načrt, izdelan v Dumbarton Oaksu, boljši od skrahirane Lige narodov. V resnici še ni nič gotovega, kajti načrt je še provizoričen in tudi še ne popoln. Manjka mu še več točk, glede katerih se niso mogli sporazumeti na zadnji konferenci. Odvisno je torej, kako bodo rešili sporna vprašanja. Je vse tudi odvisno, skozi kakšna očala kdo gleda na svetovno organizacijo.

Na tem načrtu zgrajena Liga narodov bo predvsem organizacija štirih, petih velesil, ki jo bodo dominirale. Sedež moči bo v zaščitnem (vrhovnem) svetu, v katerem bo imelo sedeže enajst držav. Amerika, Anglija, Rusija, Kitajska in v "doglednem času" tudi Francija bodo imele stalne sedeže v zaščitnem svetu, ostalih šest mandatov pa male države. Sedeži malih držav bodo trajali dve leti; na podlagi rotacije bodo vsako leto izvoljeni trije zastopniki malih držav na izpraznjena mesta.

Člani zaščitnega sveta bodo tvorili stalno vrhovno oblast. Izvoljeni bodo na letnih zasedanjih nove Lige narodov. Zaščitni svet bo imel tudi generalni štab, ki ga bodo tvorili načelniki generalnih štabov petih velesil.

Ta svet se bo predvsem bavil z vprašanjem vzdrževanja svetovnega miru. V ta namen bo skušal najprej poravnati grozeče mednarodne konflikte s posredovanjem; če to ne bo pomagalo, bo smel odrediti ekonomsko vojno proti državi ali državam, ki bi ogrozile mir; če tudi s tem ne bo uspel, ima proti agresorjem nastopiti z mednarodno oboroženo silo.

V načrtu je rečeno, da bo za to mednarodno armado dala vsaka država svojo kvoto oborožene sile, in sicer na podlagi posebnih pogodb, ki bodo sklenjene pozneje. V tem načrtu se države le v "principu" obvezujejo, da bodo to storile. Velesile imajo takoj po ratifikaciji ali po ustanovitvi lige dati na razpolago svojo kvoto bojnih letal, ki bi morda tvorila nekakšno "mednarodno policijo".

Zbornica Lige narodov bi bila v prvi vrsti nekakšna "debatorka" in svetovna organizacija. Kot rečeno, glavni sedež moči bi bil v vrhovnem zaščitnem svetu z enajstimi člani. Zbornica bi se bavila bolj z ekonomskimi in socialnimi vprašanji. V ta namen bi ustanovila gospodarski in socialni svet (komisijo), ki bi študirala te vrste svetovne probleme. Pri sprejemanju vseh važnih sklepov (priporočil) bo potrebna dvotretjinska večina, pri manj važnih pa navadna večina glasov.

Kolikor je razvidno med vrsticami, bi bil ta ekonomski in socialni svet približno taka ustanova kot je sedanji Mednarodni delavski urad. Sicer ni nikjer rečeno, toda je možno, da mislijo ta delavski urad nadomestiti z navedeno komisijo, kajti Mednarodni delavski urad ni nikjer omenjen. Znano vsekakor je, da delavskemu uradu nasprotuje Sovjetska Rusija. Glede tega je vsaj precej nejasnosti.

Načrt predvideva tudi ustanovitev mednarodnega razsodišča, ki bi bilo organski del nove Lige narodov. Pred to sodišče bi tiral vrhovni zaščitni svet mednarodne sporne zadeve, ki bi jih sam ne mogel rešiti. Sedanje mednarodno razsodišče v Haagu je samostojna institucija, brez posebne moči. Tudi novo mednarodno razsodišče ne bo imelo več moči, ako bodo države insistirale na svojo "suverenost".

Prav tukaj je najtežji politični problem. V tem načrtu je rečeno, da to svetovno organizacijo tvorijo "suverene države", kar v legalističnem jeziku in tudi v praksi pomeni, da ne priznavajo nobene višje, svetovne avtoritete. V realnem življenju v resnici velja suverenost le za velesile, ne za male, šibke narode. Ti so faktično le vazali te ali one velesile in morajo plesati, kakor jim velevaljo, bodisi iz Washingtona, Londona, Berlina, Tokia, Pariza ali Moskve.

Iz Berlina in Tokia po tej vojni za nedoločeno dobo sicer ne bodo nikomur diktirali, marveč v glavnem le iz Moskve, Londona in Washingtona. "Suverenost" večine evropskih držav bo po tej vojni odvisna od Moskve, v Centralni in Južni Ameriki se bodo morali ravnati, kakor bo pihal veter iz Washingtona, na angleško "suverenost" pa po vseh videlih tudi po tej vojni ne bo solnce nikdar zašlo—vsaj ne, če bo ostalo po Churchillovem.

In dokler bodo velesile insistirale na svojo absolutno suverenost, toliko časa bo tudi vsaka mednarodna organizacija kolebala in se v kritičnih momentih tudi zrušila kot se je Liga narodov. Koncept suverenosti mora naslediti koncept kooperacije in enakopravnosti narodov, ako hoče svet priti do trajnega miru.

Ampak ta načrt za novo Ligo narodov ni zgrajen na konceptu bratstva in enakopravnosti narodov. Sploh ni o tem niti besedice v tem osnutku. Sicer je mogoče bolje, da v takem dokumentu, ki je produkt cinčne politike, ni nobenega duha o kakem "bratstvu" in "enakopravnosti", ker to je le iluzija "nepraktičnih" idealistov, ki sanjajo po boljsem svetu. Toda dokler se ne sanje v dobiroli meri ne uresničijo, je tudi malo upanja na mirno sožitje narodov. In dokler ne bo tega, se bodo rušile tudi lige narodov druga za drugo.

Glasovi iz nasebin

ODMEV NA PISMA PARTIZANOV

Cleveland, O. — Ko čitamo dopise v Prosveti, se nehoti bolj pomudimo pri tistih, ki pridejo od partizanov. Osebe, ki dobijo pisma od svojih sinov, bratov in sester in sorodnikov vobče, ki so pri partizanih ali narodni osvobodilni vojski, se upravičeno lahko čutijo srečne in ponosne.

Ne bi bilo pravično, da bi šli kar mimo teh pisem. Ko sem čital v Prosveti pismo partizana dr. Dolgita Medveška, mi je bilo nekako prijetno pri sru.

Ludvika Medveška vsak pozna. Kdo ga ne bi? Saj je povsod aktiven, kjer koli gre za napredno stvar! Dolgi je njegov sedmi in najmlajši sin. Poznal sem ga, ko je komaj shodil. In danes, tedaj mali Dolgi, je zdravnik in po činu major pri partizanih. Pri delu v gozdovih mu pomaga soproga in nečakinja Tatjana. Tatjana je lepo slovensko ime. Tako mi ugaja, kakor Irena v Finžgarjevi povesti "Pod svobodnim solncem".

Ludvik, čestitam ti! Vem, da si ponosen na Dolgita in tvojo družino v starem kraju. In pravilno je, da si ponosen!

Ni lahko zdravnikom, ki so pri partizanih. Na razpolago nimajo bolnišnic, ne postelj, ne dovolj obvez in kirurških instrumentov. Vseeno so tam! Zakaj? Zato, ker hočejo svobodo, pravico do dostojnega življenja!

Milan Medvešek je bil 2. in 3. septembra v Clevelandu. Vide-la sva se v Slovenskem narodnem domu. Vprašal me je, ako sem čital Dolgito pismo. Na obrazu se mu poznalo, da je ponosen. Temu se ni čuditi. On se je takoj spočetka navduševal za partizane in polimiziral o njih v časopisu, a v sru ga je skrbelo, na kateri strani so njegovi bratje v stari domovini. Pri-pomnil sem Milanu, da je lahko srecen, kajti takih novic mora biti človek vesel.

Da, človeka skrbi, kakšne novice bodo prišle iz stare domovine. Jaz imam tam tri sestre in brata, kateri imajo lepo število odraslih otrok. Za tiste, ki spadajo pod faro Žužemberg, skoro nimam nič upanja, da bi bil kateri pri partizanih. Tam so imeli strogega dekana, ki je bil še v prvi svetovni vojni, ko je bil kaplan, odlikovan z zlatim križem za svoje zvesto hlapčevanje pokojni Avstriji.

Sestra v Ljubljani ima štiri odrasle otroke. Vsi so študirarini. Zelo bi me bolelo, ako bi zvedel, da so pri domobranci. Komaj čakam, da bi prejel pismo od njih, a obenem se bojim. Upam pa, da jih je vsaj polovico pri partizanih. Zadovoljen bi bil. Felix Štrumbeli.

NEKOLIKO RAZMOTRIVANJA

Bellingham, Wash. — Sedaj pestujem revmatizem. Imam ga v nogi in ko sem v postelji, ga še bolj čutim, zato se ponoči večkrat vstanem in sprehajam po sobi; na ta način mi malo odleže. V parku bi delal še mesec, pa ta preklicani revmatizem mi ni dopustil. Mislim sem si, bom pa nekaj papirja pomazal.

Rad bi malo poročal o tukajšnjih Slovencih. Nas je okoli ducat "pečlarjev" in prav toliko družin. Vsi smo zaposleni in nimamo časa drug za drugega, zato o tem ne bom poročal danes.

Radijske komentatorje stalno poslušam. Oni dan je Bob Nichols posvetil precej hvala maršalu Titu in njegovi vojski. Oznalil ga je za velikega demokrata in ni niti z besedico omenil komunizma.

Zadnjič sem omenil angleškega delavskega ministra Ernesta Bevinja, kateri je prijatelj delavcev in zelo sposoben mož — "ako bi bilo po njegovem" uveljaviti pogoje za mir. Njegovo knjigo "The Balance Sheet of the Future" ponovno čitam. Najpovsem, da to ni vsebina o posvojenem načrtu; pač pa, kako naj bi se delavci po vsem svetu organizirali, da ne bi bile vojne več mogoče. Bevin je predvsem demokrat ter je proti vsaki na-

silnosti, to je proti diktaturi. Povod vojniam so monopoli na dobrine. Dobrine bi morale biti dostopne vsem po enakih cenah. On polaga važnost na Atlantski čarter kot pogoj za bodoči mir. Vsled tega je ta knjiga zelo važna in bi jo moral čitati vsak delavec.

Gotovo se Churchill strinja z Bevinom in tudi Roosevelt: Njihovi razgovori o načrtih za povojno dobo še niso povsem jasni, vendar brez načrtov niso. O planiranju je tudi Stalin obveščen, kot smo slišali na radio.

Kakšen je ta plan? Vzemimo dva faktorja v poštev: komunizem, ki se je obrnil in podpira desničarje in kapitalizem. Drugi je, da je predsednik Roosevelt sprejel ponovno kandidaturu, zato se da soditi, da imajo načrt, a ni še "zrel" za javnost, ker bi bil na ta način omanjan. Pa še nekaj ne smemo prezreti. To je raztrgana, razbita Evropa. Obnovljenje Evrope se bo pričelo na veliko in ameriški kapital bo gradil. Razumljivo, kapitalizem bo delal ogromne dobičke, kakor jih dela sedaj — v vojni. Toda to nas ne sme vznemirjati; gre za delo! Za velika dela! Kdo bo vse to plačal? Nič se ne boj, prijatelj, številke bodo pisali, to je vse ... Ti in jaz in tudi kapitalist imamo samo po en železec in ta ne sprejme več kot toliko ... Kapitalist bo upnik in mi bomo dolžniki, in sicer toliko časa, dokler se ne spametujemo in ne pošljemo v kongres naše zastopnike, ki bodo te račune malo "revidirali".

Iznašli bodo, seve, če nas bodo zastopali naši zastopniki, pot in dokazali, da račun niso pravilni, ker smo bili premalo plačani. Sicer pa se časi spreminjajo. Zrak je poln revolucije. Posebno pa se bodo čudili vojaki, ko pridejo domov in izvedeli o novih milijonarjih ...

Yes, nova doba prihaja. Še včeraj smo hvalili Mihajloviča kot junaka, danes pa hvalimo Tita, ki so ga še pred kratkim imeli za bandita, komunista itd. Danes je slavni vojskovodja in pristen demokrat. No, dragi rojaki — ali ni to revolucija? Seve, vse revolucije niso krvave, kakor ni zrak, ki ga vdihavamo. Vendar pa bi človek lahko to trdil. Revolucija je tu. Toda jaz ne verjamem, da bi bil človek kdaj popolnoma zadovoljen. Verjamem pa, da pridejo boljši časi, ko ne bo več razredov, ko ne bo razlik med bogatimi in revnimi. To bo vzel miasikateri čitatelj za fanatizem, toda znanost je pokazala, posebno v Ameriki, da je revščina umetna, zlasti če upoštevamo bogate zaloge dobrin, ki so bile zadržane za bodoče trge, za profite. V bodoče ne bo teh zaprek.

Vsak lahko sam vidi, da se časi spreminjajo in zelo naglo. Seve, nihče ne ve, kam plovemo in kakšna bo bodočnost človeka. Znanost računa 25 tisoč let od časa, ko je človek pokazal več iznajdb za boj in preživljenje od drugih opic, a pred 250 tisočimi leti, pred zadnjo ledeno dobo, pa ni sledu o kakem človeku ali opici. Znanost nadalje kaže, da je človek nastal iz majhnih nesvotnih, ki so živeli na tej zemlji pred milijoni leti, a teh danes ni več, le okostje so našli globoko pod kamenitimi plastmi. Ali bo človek še na svetu čez 250 tisoč let? Če bo, kakšen bo? Tako si preganjam revmatizem ... Pozdrav. George Gornik.

POROČILO O PRISPEVKIH

Cleveland, O. — V septembru je podružnica št. 35 JPO-SS nabrala \$90.50, kar je vsekakor boljši rezultat kot prejšnja dva meseca. Upam, da bodo prispevatelji imeli mnogo posnemalcev, kajti pravilno bi bilo, da se oglašijo s prispevki v ta humanitarni sklad vsi, ne pa vedno eni in isti.

Z veseljem lahko poročam, da je naš tukaj rojeni mladenič in zavedni ameriški Slovenec Capt. Fred Česnik, pilot v zračni sili, spet prispeval lepo vsoto v pomoč našim trpečim bratom v stari domovini. Poslal je \$20! Iskrena hvala zavednemu sinu Česnikove družine!

John Koss, ki je že večkrat prispeval slične vsote, je dal \$5,

Ta zemljevid kaže, kje so zavezniške čete pred nekaj tedni invadirale Albanijo. Vojne operacije teh čet so sive v tajnosti, vsekakor pa so koordinirane z rusko invazijo Jugoslavije.

Frank Polantz \$1, družina Frank Straus (Trafalger Ave.) pa je darovala \$5 namesto venca za pokojno rojakino Jager. Tudi ta dva zavedna rodoljuba sta že večkrat dala slične vsote v zavesti, da pomagata dobri stvari. Društvo št. 53 SNPJ je prispevalo \$12.50, napredni rojak John Filipič pa \$10; uverjeni smo, da kot gostilničar bo on še prispeval bodisi za JPO ali za SANS. Iskrena hvala, John! Anton Celhar je dal \$2, Frank Lunka pa je izročil zapuščeno Slovenskega Sokola v vsoti \$20 za JPO in \$20 za SANS, zaker se jim iskreno zahvaljujemo. Družina John Zajc je prispevala \$10 za JPO, namreč polovico dnevnice s konvencije SANS, drugo polovico v znesku \$10 pa SANS. Družina Jos. Okar je darovala \$2 in društvo št. 312 SNPJ je dalo svoj mesečni prispevek \$3, izročil Krist Lokar.

Skupni prispevki za mesec september, kakor že omenjene, znašajo \$90.50. Poskrbite, da boste v prihodnjem seznamu zastopniki tudi vi. Čas je tukaj, da pomagamo, kajti sedaj je že pot odprta za direktno pošiljanje pomoči našemu trpečemu narodu v stari domovini. Jugoslovanska ladja že čaka v newyorškem pristanišču, da odpelje prvo pomoč v stari kraj. Apeli prihajajo iz raznih uradov, naj pomagamo s prispevki in z zbiranjem obleke ter drugih potrebščin. Vsega tega zelo potrebujemo v starem kraju. Da se pomaga čim prej, moramo stopiti v akcijo vsi, kajti le na ta način bo naša skupna pomoč nekaj štela.

Človeku se krči srce ko čita poročila o trpljenju naših ljudi v stari domovini. Zadnje čase so pričele prihajati tudi slike, ki jasno pričajo o bednem stanju naših rojakov v domovini. Pred nekaj dnevi mi je rojak Mike Telč prinesel pokazat slike, ki jih je prejel od brata in mu jih je izročil ameriški pilot. Telč prihaja iz Loške doline. Slika kaže prizor ko so gestapovci ustrelili njegovega drugega brata in vso njegovo družino. Tako so storili s stoterimi drugimi v Sloveniji. Tudi Telčeve starše je pokosila nazijska strojnica. Slika predstavlja drugega brata na pokopališču ob truplih omenjene družine. Omenjeni ameriški pilot je Telču povedal, da kdor je ušel smrti, se nahaja v gozdu pri partizanih, ki se borijo za svobodo slovenskega naroda.

Pa se še dobijo med nami ljudje, ki trdijo, da so partizani komunisti, da je to komunistična banda, kar je zadnja leta propagiral ter širil laži bivši poslanik Fotič in bivša jugoslovanska vlada. To podlo laž še se sedaj nekateri zapeljanci ponavljajo. Ampak mnogi med njimi, predvsem pa "oni na vrhu", vedo, da širijo laži, s katerimi skušajo oprati ljubljanske kvizlinge, v prvi vrsti ljubljanskega škofa in pa rupnikove ter ostale klerofašiste.

Borbo je povedala in obrazložila v A. D. rojakinja Josephine Erjavec, kako in kaj je s tem vprašanjem. Jožetu Grdini je povedala v brk, da ni res, kar on trdi. Da, nič čudnega ne bi bilo, če bi zmagal Hitler in njego-

vi klerofašistični pajdaši, da bi postavili izdajalcem Rupniku, Paveliču in Nediću spomenike — tem trem krvnikom jugoslovanskih narodov. Naša prireditev dne 8. oktobra je prilično dobro uspela kljub neugodnemu vremenu in kljub temu, da je istega dne dramsko društvo Ivan Cankar praznovalo svojo 25-letnico. Čim bom utegnil, bom uredil zavezo račune in jih objavil. Gotovo bo skupni prebitek znašal čez dva stotaka.

J. F. Durn, tajnik.

POPRAVEK

West Allis, Wis. — V mojem dopis, ki je bil priobčen 5. oktobra, se je vrnilo nekaj pomot. Glasiti bi se moralo, da je rojak zredil več otrok in tudi ima število vnukov. Torej se ima koga usmiliti. Nadalje bi se moralo glasiti, da je stari naseljenec sam letal iz mesta v mesto in poizvedoval, ako se mogoče kje v Združenih državah nahaja kateri izmed njegovih bratov ali sestra. Omenil sem tudi, naj bi vsak odrasli član SNPJ daroval dolar za izpustitev Joeva Bowersa.

Frank Gerzetic.

ZBIIRANJE OBLEKE ZA STARO DOMOVINO

Oglesby, Ill. — Na seji podružnice št. 49 SANSa in št. 22 JPO-SS, ki se je vršila v nedeljo, 15. oktobra, je bilo sklenjeno, da gremo na delo in pričnemo takoj z zbiranjem obleke in prispevkov za stari kraj.

Onim, ki čitajo razne časopise dnevno, ni potrebno ponavljati in opisovati, kako trpi naš nesrečni narod v domovini. Potrebno pa je, da na to opozorjamo one, ki nikoli niti ne pogledajo lista, dasiravno ga prejemajo. Zato apeliramo na vas, da jih opominjate. Izgovor, da ne bodo prejeli Slovenci teh pošiljav, je prazen in sebičen! Izgovarjajo se je taki ljudje, ki ne mislijo nič dati.

V Clevelandu, na prvi SANSovi konvenciji, je Louis Adamovi pojasnil, da je pričel posredovati pri gotovih osebah, ki bodo skrbela, ko bo dospela jugoslovanska ladja v pristanišče, da bodo zaboji z materialom, ki so namenjeni za Slovence, odpposlani v Slovenijo, kateri pa so namenjeni za Hrvate, bodo poslani Hrvatom, kateri pa za Srbe, pa v Srbijo. Mislim, da je to dovolj jasno.

Prosim vse Slovence, vse Slovane v La Salle, Oglesbyju, Depueju, Granvillu in Wenomi, naj se pridružijo in pomagajo, kolikor jim je mogoče. Sedaj gre v prvi vrsti za obleko: za moško, žensko in otroško. Vse bo prav prišlo, da le ni raztrgano in ne umazano. Čas je kratek, ladja ne bo čakala.

V Oglesbyju prinesite na dom Mary Meglich, ali pa na dom podpisane, na ksr bom odpeljal v Slovenski dom v La Salle. Iz Crockettavilla in Jonesvilla pa prinesite na dom Louisa Gregorica, ali pa odpeljati naravnost v Slovenski dom, in sicer med sedmo in deveto uro vsak večer, od 23. do 29. oktobra. Prejemali bomo tudi denarne prispevke.

Torej, dajte! Pomagajte revnemu narodu, iz katerega sami prihajate! Vaš narod vam bo hvaležen. Vedite, da oni pričakujejo pomoči od nas, ki smo tako srečni, da imamo vsega v izobilju.

Christina Nadvesnik.

NJEN PRVI DOPIS

West Allis, Wis. — To je moj prvi dopis v Prosveto, dasiravno čitam list že več ko 21 let.

Sedaj imam dosti časa na razpolago, dočim so ljudje v splošnem zelo zaposleni. Pravijo, da bodo s tem vojno rešili, toda meni se vidi, da jim gre v prvi vrsti za dolarje. Toda naj bo že tako ali tako, a čudno je, da nam nekateri dopisniki neprestano priporočajo Roosevelta, kakor da ne bi imeli nobenega drugega zavednega moža v Ameriki. On nas lahko še proda Churchill, kateri mu je menda bolj pri sru kot pa mi državljan.

O Rooseveltovi ženi Eleanor ne slišimo več dosti. Menda se pripravljajo za selitev, ker je že čas. Četudi bi imeli Hooverjevi "vasi", bi bilo bolje kot pa to klanje. Mogoče mi bo kateri izmed čitateljev na nogo stopil, toda nič za to.

Ravno ko pišem te vrstice, sem sprejela dve pismi od mojih dveh sinov. Eden je v Franciji in me prosi, naj mu pošljem malo popra. On ima rad poper s hrano, a tam mu ga ne dajo. Drugi sin pa je v Angliji in me prosi, naj mu pošljem črnilo. Saj bi jima te stvari že poslala, toda se nisem domislila in ne vedela, da jih rabita.

Naši sinovi so raztreseni po vsem svetu in se bojujejo za ta kruti sistem. Ker sem že omenila moja dva sinova, naj še povem, da me mesec oktober spominja na mojega ljubega sina Alberta, ki je umrl 16. oktobra lanskega leta. Bilo mu je komaj 21 let. To je hud udarec za mater in ostale. Zelo ga pogrešamo, zmirom, bolj, toda nobena stvar na svetu ga ne prikljče k življenju, ga ne nadomesti. O-hranimo mu drag spomin.

Theresa Hrovat.

POROČILO ZASTOPNIKA

Hermine, Pa. — Po slovenskem kongresu, ki se je pred nekaj tedni vršil v Pittsburghu, sem šel na potovanje v naselbine Versailles, Wick Haven in Strabane. V prvi sta ponovila Prosveto Frank Čefuta in Frank Korbar. Tam se še vidijo porušene in poškodovane hiše od julijskega vrtinca ali tornada. Poškodovani sta bili tudi hiši Korbarja in Vodopivca. Poleg tega je Vodopivca vrtinec dvignil s stopnic in ga vrgel na vrt, kjer je obležal v nezvesti. V Penni baje ne pomnijo katastrofe te vrste v vsej njeni zgodovini.

V Wick Havenu sta naročila Prosveto Frank Dernovšek in Anton Rodiček, ki pridno dela na farmi. Pokazal mi je sliko svojega sina sarženta Walterja Rodiška v družbi 10-letnega dekčaka nekeje v Italiji. Dekček je ostal sirota in Walter ga ima kot svojega sinčka, ki ga hrani in skrbi zanj, deček pa mu pridno streže. Dernovškova hčerka mi je povedala, da je njen mož Mesner nekeje v Novi Zelandiji pri vojakihi. On zna slovensko čitati in čim se vrne domov v Michigan, se bosta naročila na Prosveto, ker sta itak oba člana SNPJ.

Prenočil sem v Banningu pri Oražnovih in gospodinja je ponovila Proletarca ter dala \$2 za pomožno akcijo. Žena prej omenjenega Vodopivca je prispevala \$1 v isti namen, družina Jože Novak v Strabanu pa je dala \$3 za pomožno akcijo in \$2 za SANS ter je hkrati ponovila Prosveto, tako tudi Anna Smrdel, John Česnik, F. Žele in Fr. Gorjup. Čeni bratov Progar sta ponovila Proletarca. Družina Jos. Progar ima štiri sinove pri vojakihi. Želim, da se kmalu vrnejo zmagoviti domov. Prenočil sem pri Bartolovih in naslednje jutro me je J. Žigman peljal v Pittsburgh.

Slovanski kongres v Pittsburghu je bil zelo uspešen v vseh ožirih. Udeležilo se ga je mnogo delegatov, med njimi okrog 70 slovenskih, s katerimi sem se sestal in razgovarjal, ampak ne dolgo, kajti čas je bil kratek in kongres zelo važen. Navzoč je bila tudi Katherine Krainitz iz detroitske naselbine. Delegacija se je izrekla, da podpira Roosevelta za četrti termin in sprejela je več važnih resolucij. (Dolje na 3. strani.)

Domača fronta

Office of War Information
Washington, D. C.

POTREBEJO 4.000 BOLNIČAR

Washington. — Vojni depart-ment je zopet naslovil nujen po-ziv izučeni bolničarki, ki ni-šo usposlene v bistveno važnih ci-vilnih bolnišnicah, da se takoj prijavijo v "Army Nurse Corps", kajti cilj, da se nabere dodatnih 4.000 bolničark do 1. oktobra, niti zdaleka ni dosežen. Vojni de-partament pravi, da je na razpo-lago najmanj 30.000 bolničark, ki bi prisle v poštev.

V svoji uradni izjavi pravi voj-ni departament naslednje: "Voj-na še ni končana—toda tudi ako bi bila končana, bi armada še vedno potrebovala teh dodatnih 4.000 bolničark in še mnogo več. Celotno bi bilo odpuščenih iz vojske že jutri 2.000.000 mož, bi potreba bolničark ostala skrajno kritična, kajti skrbeti je treba za ranjence, ki se vračajo domov, in one, ki bodo prihajali za njimi iz Evrope in s Tihega oceana. Bolnišnice, ki so posvečene zdravljenju naših vojakov, po-razenju v boju, si ne morejo po-magati, oziroma le s pomočnimi delavci, kot na primer z zasilni-mi bolničarkami in drugimi ne-izvežbanimi silami. Bolničarke Army Nurse Corps, večje in izur-jene, so jim neobhodno potrebne—one izurjene bolničarke, ki bo-do vstopile v ta zbor, del njih 30.000, ki še ne delajo v bis-tveno važnih civilnih bolnišni-cah."

Vojni departament pravi, da je bil odziv na zadnji poziv "precej slab," ako se pomisli na veliko potrebo. Bolničarke, ki bodo vstopile v to vrzel, bodo pok-a-zale, da so zares patriotične in si bodo zaslužile hvaležnost ran-jencev, ki so potrebni njihove pomoči.

NOVI ODMERKI POSTANEJO VELJAVNI

Washington. — Pet dodatnih modrih znamk za konzervirano hrano in tri dodatne rdeče zna-mke za meso in maščobo so posta-le veljavne dne 1. oktobra, javlja Office of Price Administra-tion.

Modre znamke, ki so stopile v veljavo: M-5, N-3, P-5, Q-5 in R-5. Rdeče znamke, ki so stopile v veljavo: H-5, J-5 in K-5.

Vse te znamke bodo vredne po 10 odmerkov vsaka, tako da dobe gospodinjke skupaj 50 od-merkov za konzervirani živež in 30 za meso in maščobe. Vse te znamke bodo ostale veljavne za nedolgočas. Konzumentom pa je priporočeno, da s štedijo s temi odmerki, ker najbrže ne bo nobenih novih rdečih znamk do 29. oktobra, niti modrih do 1. no-vembra.

SUROVO MASLO VELJA 20 RDEČIH ZNAMK

Washington. — Office of Price Administration poroča, da so bi-li odmerki za funt surovega ma-sla zvišani od 1. oktobra naprej na 20 rdečih točk, mesto 16 točk kot do zdaj. OPA pravi, da je postalo to zvišanje potrebno, ker je izračunala War Food Admi-nistration, da bo radi zmanjša-nja produkcije na razpolago za civilne potrebe v oktobru le 85 milijonov funtov, dočim je bilo za september 95 milijonov fun-tov na razpolago.

OPA poroča tudi: 1) Sedanje vrednosti odmerkov za meso in maščobe ostanejo nespremenje-ne, izvzema maslo.

2) Vse sedanje vrednosti konzerviranega živeža ostanejo ne-spremenjene.

NOVE DOLOČBE CEN

Washington. — Office of Price Administration je izdal nove do-ločbe glede seznamov cen. Pro-dajalci bodo morali nabiti po več seznamov maksimalnih cen v dolarjih in centih na dobro vidnih mestih v svojih proda-jalnih. Seznami bodo obsegali: živilsko blago in drugo hra-no kot surovo maslo, jajca, ku-retnina, ribe, sveže sadje in ze-lenjavo.

Vključno od 4. oktobra naprej bodo te določbe del navodil, ki dajejo lokalnim uradom OPA oblast, da v posameznih občinah določijo maksimalne cene. V kratkih besedah so te določbe naslednje:

čevljev prostora v prodajalnici, ali del te površine, je treba na-biti po en seznam občinskih ma-kimalnih cen za živilsko blago (dry groceries).

2) Ako zahteva prostornost lokala več kot en seznam, mo-rajajo biti seznami nabiti najmanj po 25 čevljev drug od drugega.

3) Po en seznam občinskih maksimalnih cen mora biti na-biti v neposredni bližini tistega dela prodajalnice, kjer so na pro-daj jajca, kuretnina, sveže sadje in zelenjavo.

4) Seznami morajo biti nabiti na takem mestu, da jih je lahko čitati, ter da se jim konzumenti morejo približati na dva čevlja.

KUPONI B-3 in C-3 NEVELJAVNI

Washington. — Office of Price Administration poroča, da so od 30. septembra naprej razveljav-ljeni kuponi B-3 in C-3 za avto-mobiliste. Istočasno propadejo tudi kuponi za trgovska vozila "T" z znakom "3rd qtr". Pro-dajalci bencina so imeli čas do 10. oktobra, da jih oddajo svojem razpečevalcu bencina, ali pa da jih zametajo na svojem lo-kalnem War Price and Rationing Boardu, kjer bodo dobili v za-meno "ration čke". Razdeljevalci bencina na debelo pa bodo imeli čas do 20. oktobra, da de-ponirajo te kupone na svojih te-kočih računih odmerkov. Izje-mo tvorijo oni "B-3" in "C-3" ku-poni, katere so prejeli avtomobil-isti izrecno za uporabo po 30.

Pismo iz Jugoslavije

Zveza Židov iz Jugoslavije v Pre-dnjenih državah je prejela pred par dnevi naslednje pismo iz Ju-goslavije, z ozemlja pod oblastjo partizanov.

Topusko, 28. junija, 1944.—Dragi prijatelji! Znano vam je najbrže, da se nas je približno 2-800 Židov iz Jugoslavije rešilo ustaškega terorja, ter da smo na-šli zatišje na otoku Rabu pod Italijani. Po kapitulaciji Italije je približno 600 od njih ušlo v Bari k Angležem, dočim je osta-lih približno 2.100 prešlo v osvo-bojeno ozemlje k maršalu Titu. Vsi mladi ljudje, žene in moški, so se pridružili partizanom in se bore še danes junaško na strani osvobodilne armade proti sovraž-nikom. Mnogi izmed njih so že padli v tem junaškem boju.

Približno 1.000 oseb, povečini starih, mladih in žensk, so se pri-družili partizanom in se bore še danes junaško na strani osvobodilne armade proti sovraž-nikom. Mnogi izmed njih so že padli v tem junaškem boju.

Najhujše pa je, da nas obdaja sovražnik, ki čisto pošilja svoje tolpe v te kraje, nakar moramo bežati, ako nočemo, da nas polo-ve in ubijejo. Na žalost jih je bilo že do zdaj poklanih preko 300, ker niso mogli dovolj hitro bežati, ali pa se niso znali orien-tirati, tako da so prišli sovražni-kom v roke. V takem času mo-ramo bežati in se skrivati v goz-dovih, dokler sovražne bande svoje roparske pohode ne končajo. To je seveda za vse sta-re in onemogle ljudi in za otro-ke prava katastrofa, strašno trp-ljenje, napot in pomanjkanje. Pri zadnjem ustaškem napadu smo morali bežati preko 250 km in živeti 16 dni v gozdovih, v de-žu in viharju. Mnogo je takih, ki so si sami vzeli življenje, ker niso mogli več prenašati toliko hudega.

Kar smo imeli, smo seveda skoraj vse izgubili na teh po-hodih. Skoro nikdo nima več ni-česar, kar bi bilo potrebno za življenje. Denarja ni, obleka in čevlji, je vse že raztrgano... precej nas je že bosonogih. Denarja ni, mamov ne, čestokrat smo lačni, a pomoči ni od nikoder. Osvobo-dilna vojska pa ima sama silne težave in tudi brez nas že dovolj težkih skrbi.

Radi tega vas nujno prosimo, da na odgovornem mestu govorite o naših težavah ter nam poš-ljete po zračni pošti pred vsem

septembu—te kupone bo zame-njal lokalni ration board.

NOV ODMEREK ZA ČEVLE
Washington. — Office of Price Administration poroča, da bo stopil v veljavo nov kupon za čevlje dne 1. novembra. Poleg tega pa bodo ostale veljavne sta-reznamke—Airplane stamp 1 in 2 v War Ration Book Three—tudi še nadalje brez preklica. Odločitev glede znamke, ki bo določena za čevlje, še ni padla. Uradniki pravijo, da bo določena znamka določena šele čisto krat-ko pred 1. novembrom.

RAZDELJEVANJE GORIVA OMEJENO

Washington. — Harold I. Ickes, Administrator of Solid Fuels, poroča, da bo razprodaja na drobno za antracit in vzhodni koks v korist privatnih doma-čih konzumentov do 31. decem-bra omejena na maksimum ene tretjine njihove redne letne po-rabe. Namen tega koraka je, da se porazdelijo posledice sedanje omejene vojne produkcije na pravičen način med čim večje število konzumentov.

MAKSIMALNE CENE ZA POVRŠNICE IN VRHNO OBLEKO

Washington. — Office of Price Administration poroča, da se bodo morali držati izdelovalci in prodajalci ženskih in otroških plaščev in kožuhov ter moških in dečjih oblek, zopet določb glede omejitve njihovih najviš-jih cen. Ta določba stopi v ve-ljavo dne 24. novembra.

obleke, perila in čevljev, hrane in denarja, ter obenem skrbite za to, da nas spravijo v Bari po zračni poti, kajti tu preti 1000 osebam največja nevarnost, da izgubimo življenje.

V naši neposredni bližini pri-stajajo vsak dan letala, ki pri-našajo partizanov obleko, hrano in zdravila. Ta letala bi nas mo-gla na svojem potu nazaj vzeti s seboj. Tukajšnji uradi bi nam radevolje pomagali, a nimajo sredstev...

Hugo Wollner.

20.000 Slovencev v Sardiniji

V Sardiniji je še vedno okrog 20.000 slovenskih fantov in mož. Neko pismo, ki nam je slučajno prišlo pod roke in ki ga je slo-venski fant v Sardiniji poslal svojemu sorodniku pravi, da ži-ve ti naši fantje v velikem po-manjkanju. Jedo samo enkrat dnevno, so zelo pomanjkljivo o-blačeni in veliko število je bol-nih na malarijo. Nekateri ča-stniki N.O.V. so menda pred kratkim obiskali te naše fante v Sardiniji in poskušajo sedaj z zavezniški in z Badoglio vladno nekaj storiti za te naše reveže.

Svoječasno je društvo ameriško-jugoslovanskih prijateljev ponu-dilo svojo pomoč, potem pa je vsa zadeva — kakor izgleda za-spala. Naši rojaki v Ameriki, ki se — po slovenskih ameriških časnikih sodeč — zelo zanimajo za naše politične prilike, bi mo-goče nekaj lahko storili, da se tem slovenskim Primorcem nu-di prva pomoč. "Jugoslovanski odbor iz Italije" za enkrat ne more storiti ničesar in apelira zato na slovensko ameriško jay-nost, da se zavzame za dobrodel-no akcijo naših rojakov v osvo-bojeni Italiji. Pri tej priliki si dovoljujemo opozoriti ameriške Slovence, da so potrebe pri Ju-goslovanih N.O.V. v Italiji zelo velike, ker je tam še ogromno število beguncev in tudi bolniš-nice N.O.V. potrebujejo jazovno pomoč.

Bazovica.

Vaš spomin
ZA
UMRLIMI

Vaše cvetice
POSILANE ZA
POGREBE
V TOLAŽBO ONIM.
KI ŠE ŽIVE

Slovenski ameriški narodni svet	
3935 W. 26th Street, Chicago 23, Ill.	
RAČUN ZA MESEC SEPTEMBER 1944	
Bilanca v banki 31. avg.	\$20.206.44
Ročna blagajna	9.93
\$20.216.37	
DOHODKI:	
Podr. št.	
1. Detroit, Mich.	\$ 100.00
5. Rock Springs, Wyo.	154.90
6. Ely, Minn.	18.25
8. West Newton, Pa.	13.00
13. Niles, Ohio	10.00
15. Springfield, Ill.	6.78
22. Midway, Penna.	10.00
23. St. Louis, Mo.	50.00
24. Virden, Ill.	3.74
28. Conemaugh, Penna.	124.17
29. Fredericktown, Penna.	10.00
33. Bridgeport, Ohio	3.12
38. Acetonia, Penna.	25.00
39. Cleveland, Ohio	500.00
45. Sheboygan, Wis.	2.00
47. Pueblo, Colo.	12.00
48. Cleveland, Ohio	700.00
56. Milwaukee, Wis.	100.00
63. Brooklyn, N. Y.	10.00
65. Worcester, N. Y.	23.75
66. Library, Penna.	10.00
86. Elizabeth, N. J.	5.00
90. Kirkland Lake, Ont., Can.	30.00
94. Hostetter, Penna.	5.00
97. Newark, N. J.	3.00
101. Greensburg, Penna.	9.50
A. B. Z. Ely, Minn.	1.000.00
Prispevki po Glasu Naroda	54.00
Ignac Zajc, Brooklyn, N.Y.	46.50
John Bruce, Lorain, Ohio	30.50
Anton Gorisek, Euclid, O.	5.00
Mrs. Juratovich, Hammond, Ind.	4.00
M. Lambert in hči, Cleve-land, O.	6.00
Ludvik Mutz, Brooklyn, N. Y.	12.25
JPO-SS št. 39, Coverdale, Penna.	25.00
Mary Prapontnik, Berwyn, Illinois	25.00
SND, Pittsburgh, Pa.	25.00
Fed. SNPJ zapadne Penna.	25.00
Fred Stanich, Cleveland, O.	1.00
F. R. Vavpotich, New York, N. Y.*	30.90
F. R. Vavpotich, New York, N. Y.*	5.00
Anton Zornik, Cleveland.	3.00
Carl J. Samanich in Jos. Miklus, Cleveland, na-brala	39.00
Društvo št. 38 SNPJ, Ken-oshia, Wis.	5.00
Progressivne Slovence, Cle-veland	26.00
Agnes Zalokar, Cleveland	20.00
SANSove podružnice. New York	
Ivan Ručigay, Brooklyn, N. Y.*	45.00
Josephine Peshel, Brook-lyn, N. Y.*	29.75
F. R. Vavpotich, New York, N. Y.*	50.13
Nabral Jos. Kolenc, Agui-lar, Colo.	35.50
Jos. Godina, Sharon, Pa.	13.00
Joseph Omerza, Berwyn, Ill. (via Proletarec)	5.00
Jacob Blutt in žena, Mill Iron, Montana	10.00
Katarina Horvatlin, New York, N. Y.	25.00
Josephine Jeglich \$1, Rose Kern \$1, Cleveland	2.00
*) Izkupicek od prodanih partizanskih zvezd.	
Dohodki za september.	\$ 3.540.74
	\$ 23.757.11
IZDATKI:	
Stroški konvencije SANSa	\$ 3.209.80
Nagrada predsedniku in iz-vršenemu tajniku	1.000.00
Subvencija publikaciji War & Post War	100.00
Najemnina urada	50.00
Poltnina	126.75
Razsvetljava	1.00
Telefon in telegrami	60.94
Tiskovine	46.00
Brošure	14.47
Plača uslužbenec	129.80
Potni in zastopni stroški	59.10
Stroški vzostnikov Vse-slovenskega kongresa	144.00
Seja ZOJSA 22. sept. 1944	212.20
Izredna pomoč	7.00
Uradne potrebine	59.10
Skupni izdatki \$ 5.219.02	
Bilanca v banki 30. sept.	18.534.83
Ročna blagajna	3.26
\$ 23.757.11	
MIRKO G. KUHEL, tajnik, VINCENT CAINKAR, blagajnik.	
WHERE THE FUEL GOES	
	
It takes 12,500 gallons of gas to train one pilot.	

Slovenska Narodna Podporna Jednota	
2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Illinois	
GLAVNI ODBOR	
Izvršni odbor	
VINCENT CAINKAR, gl. predsednik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, gl. tajnik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON TROJARI, gl. pomočnik tajnika	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL, gl. blagajnik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, tajnik bol. odd.	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL VRHOVNIK, direkt. mlad. oddel.	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
PHILIP GODINA, upravitelj glasila	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON GARDEN, urednik glasila	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
Podpredsedniki	
MICHAEL R. KUMER, prvi podpredsednik	Box 64, Universal, Pa.
CAMILUS ZARNICK, drugi podpredsednik	3597 W. 65th St., Cleveland 2, Ohio
Distriktni podpredsedniki	
JOS. CULKAR, prvo okrožje	417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.
JAMES MAGLICH, drugo okrožje	R. D. No. 1, Oakdale, Pa.
RAYMOND TRAVNICK, tretje okrožje	7925 Middlepointe, Dearborn, Mich.
JOHN SPILLER, četrto okrožje	2079 Randall St., St. Louis 18, Mo.
URSULA AMBROZICH, peto okrožje	418 Pierce St., Eveleth, Minn.
EDWARD TOMSIC, šestno okrožje	833 W. 7th St., Walsenburg, Colo.
Gospodarski odbor	
MATH PETROVICH, predsednik	233 E. 151st St., Cleveland 10, Ohio
VINCENT CAINKAR	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JACOB ZUPAN	1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
RONALD J. LOTRICH	1937 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.
RUDOLPH LISCH	100 E. 200th St., Euclid 17, O.
Perotni odbor	
ANTON SHULAR, predsednik	Box 27, Arma, Kansas
FRANK VRATARICH	315 Tener St., Luzerne, Pa.
FRANK BARBIC	18911 Muskuha Ave., Cleveland 18, Ohio
ANDREW VIDRICH	708 Forest Ave., Johnstown, Pa.
JOSEPHINE MOČNIK	712 E. 180th Street, Cleveland 19, Ohio
Nadzorni odbor	
FRANK ZAITZ, predsednik	2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANDREW GRUM	17183 Snowden, Detroit 21, Mich.
JOHN OLIP	231 So. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
FRED MALGAI	35 Westcott Ave., Peru, Ill.
JOSEPH FIFOLT	1237 E. 60th St., Cleveland 3, Ohio
Glavni zdravnik	
DR. JOHN J. ZAVERNIK	2219 So. Ridgeway, Chicago 23, Ill.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 8. strani.)

goslovanske narodnosti so bile menda najbolj zastopane na kongresu. Maršal Tito je bil deležen velikih ovacij, četudi ni bil prizoten; navzoči so namreč odobraval delo jugoslovanske osvobodilne fronte pod njegovim vodstvom. Govorniki so orisali bedni položaj našega ljudstva v starem kraju in apelirali za takojšnjo pomoč.

V ta namen, da pomagamo tudi mi v naši naselbini, sklicujeta društvi št. 87 SNPJ in št. 154 ABZ skupno sejo v nedeljo, dne 29. okt. Vršila se bo v SND. Uljudno vabimo vsa okoliška

društva, in sicer društva SNPJ št. 23, 63, 199, 200, 583 in 683, ki so oddaljena okrog tri milje ali manj in se lahko udeležijo. Lahko pa pridejo tudi iz Yukona, West Newtona, Irwina itd. De-la je dovolj in potreba za zbira-nje obleke in drugih potrebščin je velika. V starem kraju je pri-zadetih na tisoče družin in po-sameznikov. Ne dopustimo, da bi vsled pomanjkanja hrane in obleke podlegli v tej veliki bor-bi za končno osvoboditev izpod pete domačih in tujih trinogov!

Glede kongresa želimo omeni-ti, da je kolekta znašala čez pet tisoč dolarjev. Gotov sem, da ste druge podrobnosti o kongresu že čitali v naših listih, zato jih tu-kaj ne bom ponavljal.

Anton Zornik, zastopnik.

POST-WAR OPPORTUNITY for Men and Women who get jobs now in Chicago's new INDUSTRY

Start YOUR FUTURE...today in Aviation...train for it now by coming to work at Douglas at once!

Douglas Plant Anticipates 2 Years' Full Production

By Charles Trowbridge.

The Douglas Aircraft Co., the nation's top producer of military aircraft, has the government's assurance of at least two more years of war work after the defeat of Germany. It has a backlog of postwar commercial orders totaling more than \$150,000,000.

Yet, despite these bright prospects, the huge Douglas plant near Park Ridge needs 4,000 more workers for peak capacity, and hundreds leave the plant in search of "permanent" employment at the news of each battle won by the United Nations.

This problem was discussed last week by Donald W. Douglas, president of the company, and 35 immediately after his return from New York where he signed contracts with three major airlines for the early delivery of 83 new high-speed, four-engine aircraft.

Douglas Addresses Executives.

A dinner meeting in the Water Beach Hotel, Douglas executives were all known that the airplane term "beating on the airplane." As interesting work as you'll ever find.

Don't delay. Come to any of our employment offices today. They are at 4070 Milwaukee Avenue, near Irving Park; 2717 1/2 Milwaukee Avenue, near Logan Square. Or you can come direct to the plant employment office at Mannheim, Higgins and Devon. Come early in the morning. We will be looking for you to come in.

DOUGLAS AIRCRAFT CO., INC.

Chicago's Own Aircraft Plant

GORNJE MESTO

POVEST IZ ZAGREBSKEGA ŽIVLJENJA

EPISAL

BOGOMIR MAGAJNA

(Nadaljevanje)

"Da, za odrasle šest dinarjev, za nas pa tri dinarje," je izgovoril glasno in še bolj začuden na misel — videl je, da on še vedno drži list v rokah in ga čita, dočim so ga drugi komaj preleteli z očmi ali pa ga položili neprebrane na mizo — morda pa res nisem tak, kot so drugi ljudje; morda je res prišlo od nekega nekega ne- navadnega, nekaj daljnega in skrivnostnega v mojo dušo in me spremenila vsega že od otroških let in vidim, kar drugi ne vidijo, in slišim, kar drugi ne slišijo, in živim po stezah, ki so drugim zakrite, in sem tuje med vsemi in toliko časa tuje, dokler jih ne obvladam, in ni Regina tisto, kar mislim, da je, in ni Mancika tisto, kar je, in ni Marija ...

Misel se mu je ustavila in ni je mogel nadaljevati. Mučna zadrega se ga je polasčala in začel je nenavadno ostro opazovati ljudi. Od lica do lica je potoval z očmi. "Zakaj sem prej napodil tistega gospoda? Vsaj trideset let je bil starejši od mene! Kje sem si vzela to pravico? Zakaj sem smatral otroka, ki je šel mimo mene, sebi enakega in sva se takoj pogovorila z očmi?"

Pred njim na stebri je viselo zrcalo. Zazrl se je vanje in se napolnil v globine lastnih oči in naenkrat potoval po čudno lepih pokrajinah svoje duše. Ali ni Marija kot tista žena, ki je doktorju priklicala na ustnice smeh? — Potoval je skozi globine svoje duše. Nekoč mu je pričevala mati, dasi v pravljici, in je po svoje mislil sedaj: Skozi rove svojih oči sem pripotoval v pokrajine ob širokem jezeru in ne vem, kam bi. Ob bregu se ziblje na valovih labod. Sedel bom na njegova krila in se peljal na otok sredi jezera, kjer živi v samotni moja duša in je ona — Dalija, v kačo ukleta kraljična, pesem in življenje daljnih kraljestev, ukleta v čar vseh lepot.

Simon se je zavedel, da je umetnik, in sreča se je razlila v njegovo dušo. Razkošno se je priklonil karti na sosedni mizi. "Pozdravljen, Zoli Žoker!" Toda že v prihodnjem hipu mu je zginil nasmeš z obraza. Spomnil se je šele sedaj zopet na Jelko in skril obraz v dlani.

19.

Ob dveh so zaprli kavarno. Simon je zadnji odšel iz nje. Mraz, ki je narasel preko dneva, je pritisnil v noči še bolj. Neveseli nastroj dneva je dobil sedaj neka nenavadno težkega. Snežinke so bile kot prah, ki se je gostilo usipal iz mračnih temlin, ki so vsele na ulicami. Bledikasto razsvetljene hiše so imele na sebi nekaj praznega, skoraj mrtvaškega. Nobeno okno ni bilo več razsvetljeno. Po vsej dolgi lili je stopal samo on. Celo stražniki so se poskrili pred mrazom pod oboke portalov.

Simon je občutil skoraj strah, da je sam na tej, sicer tudi v noči tako živi ulici. Prižgal si je cigareto, da bi si obdržal v miru misli, ki so hotele zopet zbežati v neka mučnega, ki se je hotelo dvigniti iz podzvesti. Jelkin obraz mu je nenavadno živo silil pred oči. Zbal se je tudi njega. Šele sedaj se je zavedel, da je brezdomec, človek ulice, in da ga lahko vsak stražnik vpraša po imenu, po stanovanju; in ne bo vedel odgovoriti, kje biva. Šele sedaj je začutil, da v tem mestu nima človeka, na katerega vrata bi lahko brez skrbi potkal. Muka samotne se ga je polasčala vedno bolj. Kesal se je, da ni vprašal pri Regini, kam pojde družba to noč. Njeno okno je bilo temno. Mraz ga je prisilil, da je prepotoval vse lokale kamor je zahajala družba, toda Regine in njenih ni bilo nikjer. Šel je k Črnemu jagnjetu, v upanju, da Anica morda le ne spi.

Lahno je potkal na vrata in jo poklical.

Nihče se ni oglašil. Le črno okno je samevalo na njegovi desnici. Sedaj so mu stopile skoraj solze v oči. Ves se je tresel od mraza, ki ga ni mogel preprečiti njegov tenki plašč. Vendar ni hotel buditi Anice. Ni imel denarja, da bi se napolnil v kak nočni lokal, kjer ni dovolj, če naročiš samo črno kavo. On pa niti za črno kavo ni imel. Nič ni vedel, kam bi šel. Na stražnico ni maral, kajti vprašali bi ga po stanovanju. Ostri sneg, ki mu ga je lahno veter gnal v obraz, da je dražil. Brisati si ga je hotel z roko in rokavom, toda roka je bila mokra, rokav poln snega. Spomnil se je na kolodvor.

Na postaji ga ni pustil čuvaj brez listka v čakalnici. Prosil je ponovno in ponudil cigareto, pa čuvaj je zarežal nad njim in mu pokazal hrbet. Na dolgem hodniku pred čakalnici je sedel v kotu na kamenita tla. Toda tlak je bil mrzel ko led. Skozi ubito šipo nad njim je pihal veter prav v njegov obraz. Vstal je. Ko se je vračal mimo čuvaja, se je temu naenkrat vzbudilo usmiljenje in zaklical je za njim: "Počakajte, kaj ste vi?"

"Človek! Vi ste pa žival," mu je odvrnil Simon, v katerem se je budila jeza in srd, in odhitel zopet na ulico. V tem brezkončnem tavanju — sedaj šele je spoznal, kako dolga je ena sama ura in koliko človek lahko prehodi v njej — je začel misliti na mater in zopet so mu hotele stopiti solze v oči. Silno je zahrepenel po njej. Kot otrok bi položil glavo na njene prsi in ji božal lice. Mati je bila daleč. On ni smel k njej, ona ni smela k njemu. In čudno — naenkrat se mu je rpati zasmilila. Ona ne ve, kako je z njim, ne ve, da je njegova duša tako ubita, da je moral začasno opustiti studij. Kajti on mrzi sedaj studij in mu ni mogoče, da bi se umislil v en sam stavek učnih knjig, ki leže v zastavljanju. Kaj bi naredila mati, če bi vse to vedela? Peš bi se napolnila skozi zimo in mraz in brez dovoljenja preko meje. Spomnil se je zopet Anice in vzbudila se mu je skoraj nepremagljiva želja, da bi jo šel buditi.

Gotovo se ona ne bo srdila, če jo pokliče. Še tri dolge ure do jutra! Računal je. Tri ure — petnajst kilometrov, petnajstkrat po tisoč metrov. Tridesetstokrat moraš dvigniti nogo. Sneg mu je silil skozi raztrgane podplate in se topil ob nogavicah. Misli so mu postajale zmedene. Samohotno so drsele noge po snegu in ga vodile sedaj v to, sedaj v ono ulico. Enako mu je bilo, po katerih ulicah potuje. Na klobočku mu je sneg upognil široke kračice. V zasneženem črnem plašču s stran visečimi rokami, z odprtimi usti, z vročimi očmi je bil to noč Simon na teh samotnih ulicah med samotnimi svetilniki, ki so sedaj res svetili samo njemu, kot da se mu rogajo, bolj podoben strahu iz nevesele nočne bajke, kot pa človeku.

Vsak drugi bi sedel na tla in kakim vratom in tiho umrl. Toda ta mladenič, božji otrok, umetnik, naenkrat ni več tožil nad strahotno bedo, v kateri je bil. Skoraj nasmeš, ki ni bil iz obupa, se mu je prikadel na ustnice. Dasi se mu je treslo vse telo od mraza, je Simonu postala duša zopet jasna in mraz je uredil misli, ki so potovale k Jelki, do katere je naenkrat občutil veliko, veliko ljubezen. Saj ga je ona ljubila le nesebično, saj je izgovarjala njegovo ime s tako mehkim glasom, kot bi se bala. To-liko malenkosti mu je uredila v sobi. Iz oči mu je prebrala vsako željo. Kot sestra Dalija je bila dobra z njim. In k Mariji, na katero ni upal več. V kake misli pa bi vzcvetela njegova duša, če bi vedel, da prav v teh urah igra Marija v nočnem zabavišču le z mislijo nanj, in da je vsak zvok, ki ga prikljejo njeni prsti, posvečen njegovemu imenu —

(Dalje prihodnjik.)

Ameriške invazijske ladje in čolni se pade proti obrežju otoka Peleliu južno od Filipinov, ki je padel v ameriške roke. Pred invazijo so obrežne obrambne naprave razbile bojne ladje s topovi.

mu izročil s trdiko vred in lo- kalom. Trdka bi ostala ista, kvečjemu če bi se priložil do- stavek: "naslednik," torej "Jos. Grinta nasl". In lokai bi ostal isti. Zaloga v trgovino pa bi prišla nova in poslovanje bi bilo novo in bi v trgovini zavlada- nov duh, čisto drugačen, nebo je bil duh njegovega prednika.

Pa se trgovina z novim du- hom gotovo ne bi lepo glasila "Jos. Grinta novorojen". Nihče ne bi razumel trdke s takim pridevkom. Trdka "Jos. Grinta nasl." pa bo od vsakogar pravi- lno razumevana in upoštevana.

Enako se je bil nenadno izpre- menil tudi gospod Vatroslav Pi- ber, ki pa ni bil pijanec nikakor ne, nego je bil uradnik in je i- mel doma v vseh sobah obešene slike znamenitih prvakov, kar jih je bilo od te plati, kamor je spadal gospod Piber. Tudi volil je vedno na pravkar imenovano plat in hodil samo v gostilno k "Pelikanu." Kajti je gostilna pri "Pelikanu" nekako spadala v or- ganizacijo omenjene plati in za- libog sploh ni ali vsaj takrat ni bilo gostilne v Ljubljani, kjer bi se dale piti maselc piva ali četr- vina nad strankami. Pa je gospod Piber takrat hodil na isto plat tudi v društva in knjigarne in konsume in koncerte. Vsako- gar je pozdravil s pozdravom, kakor je splošno veljal za to plat in so se vsi od te plati tako po- zdravljali in so po tem pozdra- vu drug drugega spoznali. Ir- dokler so se v trgovini dobi- vale dvojne vžigalice, one od Sv. Cirila in one od Sv. Metoda, je vedno nosil v žepu one od te plati, to je od Sv. Cirila.

Takšen je bil gospod Vatro- slav Piber in je bil takšen do svojega 40. leta in je bil skratka vseskozi zanesljiv in značajan in so se novine, one od te plati, spominjale njegove. Oletnice ze- lo naklonjeno, s sliko in življe- njepisom, kakor se drugih spomi- njajo šele ob 50letnici, če se jih sploh spominjajo.

In so mu obetale najlepšo bo- dočnost, po smrti pa večni spo- min.

Potem se je pa nenadoma izpre- menil.

Ne kakor bi bil novorojen! Ta beseda je kratkomočno neumna. Nego si je bil nabavil, recimo novo duhovno vsebino. Ime in priimek sta ostala, tudi stano- vanje je ostalo in vizitka na vrati- škratka ostala je celotna ta

trdka. Niti se niso izpremenili žena in leta in pisarna in vsa druga zunanja navlaka.

Toda izpremenil se mu je duh in značaj. Gospod Vatroslav Piber, oziro- ma njegovo zunanje obeležje, skratka njegova trdka, se torej niso izpremenili nikakor ne. Ne- go bi se dalo reči s prispodobno kvečjemu, da je postal gospod Vatroslav Piber tako rekoč svoj lastni naslednik: gospoda "Va- troslava Pibra nasl."

Nenadoma se je bil čudovito izpremenil. Prišel je nositi v že- pu vžigalice Sv. Metoda, to je o- ne od nasprotni strani. Sploh ni več štel nasprotni plati za na- sprotno plat, nego je odslej sam spadal k nasprotni plati in je zabavljal drugi plati in njenim časnikom in podjetjem in druž- bam in društvom. Bridko sodbo je izrekel tudi o "Pelikanu," vi- no da cika, pivo pa da je slabo natočeno in kakšni prvaki da za- hajajo tjakaj. In je širil kleve- to, da je bil iz kapelice v pred- mestju izginil levi razbojnik, ta- razbojnik, da se je sedaj pojavil med prvaki na oni plati, ki mu je sedaj nasprotna. In je dejal, da ta kleveta ni kleveta, nego bolj satira.

Poprej ni bil nikdar tako za- bavljaj! Sedaj pa je zabavljal in zabavljal toliko časa, dokler da ni bil javno ožigosan v novi- nah, v tistih, h katerim je spadal prej in ki so se ga bile ob njego- vi 40letnici tako naklonjeno spo- minjale s sliko in življenjepi- som. Sedaj so ga pa ožigosale, da je izdajalec in škarijot.

Samo tega si je bil še želel, po- tem mu je odleglo.

Take izpremembe se zgode večkrat in so zelo zanimive in znamenite tako po svojih poja- vljih kakor po svojih vzrokih.

Gospodu Vatroslavu Pibru nasl. ta izprememba ni bila pri- šla od pljučnice. Nego je bila prišla od sape. Sapa je bila na- mreč zapihala od druge strani. Nekateri ta reč izprevrže, neka- tere obruka in se izpremene.

Po navadi ne bole take izpre- membe in se je tudi gospod Va- troslav Piber nasl. počutil prav zadovoljivo, čim je preskočil dva tovarisa in bil povišan za višje- ga inšpektorja. To pot so mu no- vine od poprej nasprotno, sedaj njegove plati prisrčno čestitale ob imenovanju in so mu čestita- le s sliko in življenjepisom in so si bile sliko in življenjepi- so izdile od onih novin, kamor je

spadal gospod Vatroslav Piber nasl. poprej, dokler še ni bil svoj naslednik.

Novine druge drugim rade po- strežejo — včasih imajo sliko in življenjepi- so te novine, včasih še druge stvari, ker se nikdar ne ve, kaj še bo.

Razni mali oglasi

HIŠNIK—JANITOR in pomočnik, 40 So. Clinton Street Vprašajte za Mr. Blackwell.

MLADENIČI—BOYS Služba na razpolago za dva fanta v neaktivnem arhiv skladišču. Velika narodna organizacija. Vprašajte v sobi 3014 Civic Opera Bldg.

Potrebujemo KOVAČE IN POMAGAČE za delo na Power Hammer in nakovalu. STENBERG FORGING CO., 3717 Milwaukee Avenue Phone Avenue 8290

Hotelske služkinje in čistilke

STALNO DELO DOBRE DELOVNE OKOLIŠČINE "Full" ali "part time," kakor želite. \$92.00 na mesec. Oglasite se

EDGEWATER BEACH HOTEL v uposlovalnem uradu 5357 Sheridan Road

POTREBUJEMO 5 MOŽ ZA PAKIRANJE—IN MOŠKE ZA DELO V SKLADIŠČU IN DRUGA DELA. Stalno delo, dobra plača.

Vaughan's Seed Store

601 West Jackson

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

RADI BI ZVEDELI

za naslov Johna Langa, tiskarja poklicu, živi neke na severni strani Chicaga. Ako kdo rojakov ve njegov naslov, naj nam ga blagov- naznani, če pa sam čita ta oga- naj se zglaš pri

Adria Printing Co., 1838 No. Halsted St., Chicago 14, Ill. Phone Mohawk 4707

Razni mali oglasi

Proda se na 5330 ARDMORE AVENUE 1 in 1/2 stan, zidana 5-4 sobna hiša, peč kurjava, 2 kari garaža, 100x175. Cena \$7,750.00, blizu busa. Prevezmete takoj. PALISADE 0632

1 1/2 STAN. ZIDANA 6-4 SOBNA HIŠA, zaprt porč. Vroča voda, kota prvo, peč v gornjem stanu. Dva kari garaža. Odpotujem iz mesta 1410 North Lawndale.

100 AKROV ZEMLJE, ograjen, moderno, 10-sobno poslopje. Na- štala, zemlja pognojena. Za po- pište na Fred M. Davison, 330 Illinois, Salem, Ill.

WOOD WORKERS

Mizarsko vseh vrst-delo: Shapers, Planners, Sawyers, Sanders, Cabinet Assembly Etc. Izkušnost ni potrebna. Dobra plača in bonus.

ROCK-OLA Mfg. Corp.

3232 Chicago Avenue, ali pa telefonirajte RANDolph 3227 za pojasnila.

"BUS BOYS"

STALNO DELO DOBRO DELOVNO STANJE Dobra plača—pridite še danes! Oglasite se

Edgewater Beach Hotel

v uposlovalnem uradu 5357 Sheridan Road

KO GRESTE SPAT TRINERJEVO GRENKO VINO

Ako vzamete Trinerjevo grenko vino z Vitaminom B-1 predno gre- spat, bode vstali jutraj polni po- Pojedli bode vaš zajtrk z najbo- šim apetitom, počutili se bode, pričenjate vaš dan pravim potom- to vas vzdrži ves dan v najbolje- razpoloženju. Trinerjevo grenko- no je že davno preizkušeno za le- dec in je milo odvajalno sred- Ono vživa splošno priljubljenost- ljudstvom že nad 57 let. Vživa- kot je predpisano na steklenici- pronašli bode, da vas zelo zado- lji. Kupite ga pri vašem lekarnar- Ako vam on postreči ne more v le- posebnih vojnih dneh, tedaj pi- na: Joseph Triner Corp., 1333 Ashland Ave., Chicago 8, Ill.—(Ad- AGITIRAJTE ZA PROSVETO

Vatroslava Pibra

Nasl.

Fran Milčinski

Cudno je in vredno omembe, kako se nekateri nenadno izpre- mene. Ne mislim toliko v teles- nem pogledu. N. pr. da imajo treh, potem pa stradajo — hote ali ne hote — in ga izgube. Ali pa da jim sivi lasje ali rde- či lasje nenadno počne. Tudi ta- ke spremembe se zgode večkrat. Toda ne mislim nanje. Nego i- mam v mislih bolj izpremembe v duhovnem pogledu, tako re- koč v značaju.

Take izpremembe zaslužijo večjo pozornost. In jo po nava- di tudi vzbude.

Opazijo ljudje tako izpremem- bo in imajo zanjo poseben izraz — pravijo: takšen je, kakor bi bil novorojen.

Ta izraz se mi ne vidi posre- đen. Zdi se mi, kdor ga uporaba, se ne zaveda več onih ob- čutkov, ki jih je sam imel ob svojem rojstvu in kaj po njem.

Vzemimo pijanca! S pijanci so bolj slabe izkušnje. O pijan- cih po pravici pravijo, da se izpreobrnejo takrat, ko se zvr- nejo v jamo. Imel sem svojčas

posla s pijanci, posla takega, da sem jim nudil lepe nauke, ko jim pa lepi nauki niso zalegli, sem jih deval pod preklic in pod koratorja. Pa sem si zabeleževal vse te pijance in se je izmed 148 pijancev navzlic lepim naukom in preklicom in kuratorjem po- boljšal en sam. Pa še ta edini se ni bil poboljšal od lepih nau- kov itd., nego se je poboljšal vsled pljučnice. Čudovito se je izpremenil, namreč v duhov- nem pogledu, tako rekoč v zna- čaju. Poprej se je izogibal tes- nemu delu, le okoli krčm se je potikal, kvante je kvantal, dol- gove je delal in ženo je straho- val in otroke. Za Kočurja se je pisal, Jernej mu je bilo ime, "Črepinčica" so ga pa klicali, kajti je vsakokrat v krčmi za- hteval "še eno črepinčico."

Tako je počel pet, šest let. Pa se ga je lotila huda pljučnica in ko je okrevl, ni pokusil kaplje več ne žganja ne vina. Nego je pil "fej", še predno ju je pokusil. Le malinovce je pil in pelin, namočen v vodi, z ženo je šel na Brezje in Višarje in otrokom je zvečer pri domačem ognjišču čital izpodbudne stva- ri iz starih koledarjev.

Res, v čisto nepričakovani me- ri se mu je izprevrzel značaj.

Bil je kakor novorojen — tako rekoč.

Oziroma kar se tiče besede, da je bil novorojen, ta beseda, kakor rečeno, ne bila baš ume- stna. Ka li novorojen otrok ni- kdar ne pije malinovca ali pe- lina, namočenega v vodi, ali ho- di po božjih potih in čita ob do- mačem ognjišču starih koledar- jev.

Nak, novorojen ni tak človek! Le drugačen je. Ime mu je si- cer in se piše kakor prej, tudi življenja let mu nihče ne vzame in ženo ima in otroke kakor prej in iste hlače in isto marelo in kar je drugih takih reči. Ako bi bil resnično novorojen, ne bi več seboj nosil vse te navla- ke.

Pač pa se mu je izpremenilo vse notranje, duhovno življenje, skratka njegov značaj. Blizu ta- ko, kakor bi gospod Jos. Grinta svojo trgovino prodal ali druge-

For VICTORY

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA STANE SEDAJ \$3.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku: ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi.

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

Fašist Pietro Caruso, šef policije v Rimu pred padcem "večne- mesta," je svoje sodelovanje z nacijo moral plačati z življenjem. Obsojen je bil na smrt, ker je nacijem izročil 50 talcev—antifa- stov, ki so bili ustreljeni. Nogo si je zlomil, ko je mislil pobegniti ob aretaciji.